

Pääkirjoitus:

Auto, tekniikka ja kuljetus 01/2018

Loskaa, jäätä ja lunta

Talvi tuo liikenteen sujuvuuden ylläpitämiselle ja teiden kunnossapidolle ongelmia. Yleensä ongelman ajatellaan johtuvan kylmyydestä sekä lumesta ja jäädästä. Teiden talvikunnossapidon ongelmat viime talvina ovat kuitenkin näyttäneet liittyvän ”kunnollisen talven” puutteeseen ja säiden lämpenemiseen (1/2018 s. 46). Talvella yllättävä vesisade tekee teistä äärimmäisen liukkaista ja vaatii toisenlaisia kunnossapitotoimia, kuin niin sanottu normaali talvikeli. Viime vuosien leudommat talvet yhdistettynä raskaan liikenteen muuttuneisiin massoihin ja mittoihin vaatii kylmän vuodenajan tienhoidon urakoiden suunnittelulta ja kalustolta uudensuuntaisiin haasteisiin vastaamista. Teiden talvihoidon kriteereitä ollaan päivittämässä kevään aikana, mikä ei tapahdu yhtään liian aikaisin.

Suomen pitkä tieverkosto ei hoida itse itseään, vaan valitettavasti sen kunnossapito vaatii huomattavan summan rahaa. Rahanpuute näkyy teiden talvikunnossapidon ongelmissa.

Yksi ongelma on mahdollisimman halvalla tehdyt kilpailutukset, joista monet koneyrityksetkin ovat huomauttaneet. Liian tiukalle väännetty urakkasopimukset näkyvät lopulta teiden kunnossa ja liikenneturvallisuuksessa.

Koneyrityksillä kausivaihtelu on suurta, mikä saattaa houkuttaa lähteä hintakilpailuun, että kalustolle tulisi käyttöä talvellekin. Talvikunnossapidon urakat helposti hinnoitellaan, varsinkin uusien yritysyritysten tapauksessa, liian halvoiksi. Talvisten koneurakoiden kustannukset tuppaavat nimittäin olemaan huomattavasti kalliimpia mitä kesällä.

Talvikunnossapidon yhtälö on hankala: urakan tilaajan haluaa päästä mahdollisimman halvalla, samalla kun urakoitsijan pitäisi saada voittoa ja työntekijän järkevä korvaus helposti ylitöiksi menevistä työpäivistä. Raha on toki ongelmaan ratkaisu ja sitä tarvitaan lisää, mutta toimintatavoissa on myös muokattavaa. Talvikunnossapidon urakoiden kilpailutuksen kriteereissä hinnan lisäksi merkitystä pitäisi olla lisäksi merkittävässä määrin laadulla.

Talvi on erilainen eri puolilla maata, kuten ovat myös teiden käyttötarpeet. Teiden talvihoidossa on huomioitava myös alueelliset vaihtelut.

Talvitienhoidossa voidaan saavuttaa positiivisia asioita hyödyntämällä teknologiaa ja dataa. Yksi tällainen ratkaisu on netissä toimiva Liikenneviraston Liikennetilanne-kelipalvelu, josta voi tarkastaa tiekohtaisesti lähes reaaliajassa onko maantie aurattu, hiekoitettu tai suolattu. Urakoitsijoiden kunnossapitokalusto lähettää tiedon ajoneuvojen liikkeestä palveluun.

Liikenneviraston kelipalvelu on hyvä esimerkki, miten digitaalisia ratkaisuja ja tiedon avoimia rajapintoja hyödyntämällä voidaan kehittää uusia sovelluksia vanhoihin ongelmiin. Vastaavanlaisia sovelluksia saatetaan kehittää Länsi-Lapin Aurora-älytiellä, jossa testataan autonomista ajamista haastavissa olosuhteissa.

Liikenteen pitää toimia sujuvasti kesällä ja talvella, minkä takaamiseksi vaaditaan sekä rahaa, vastuuta että uusia ideoita.